

Tas vistiešākajā veidā ir saistīts ar Eiropas Savienības struktūrfondu projektiem, kas tika sākti vai pabeigti pērn. Turklāt arī šis gads būvniekiem rādās rožainās krāsās.

Pieaugums – 21%

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem, 2018. gadā būvniecības apjomi pieauga par 21,9% (salīdzināmās cenās). Tostarp ēku būvniecības apjomi pieauga par 25,6%. Būvniecības apjomi palielinājās gan dzīvojamu māju, gan nedzīvojamu māju pamatkategorijās. Vislielākais devums bija vairāku dzīvokļu māju būvniecības apjomu palielinājumam, tai pašā laikā visstraujāk pieauga privātmāju būvniecība. Ekonomikas ministrija norāda, ka nedzīvojamu ēku pamatkategorijā pieaugumu noteica biroju ēku, vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības ēku būvniecība. Tas ir saistīts ar atsevišķu lielu šīs kategorijas būvniecības projektu īstenošanu, piemēram, tirdzniecības centru *Akropole* un *IKEA*. Nākamās ēku grupas ir šādas sabiedriskās ēkas: muzeji un bibliotēkas, universitātes un zinātniskajai pētniecībai paredzētās ēkas. Izaugsmi apliecina arī izsniegto būvatļauju skaits, kas 2018. gadā pārsniedz 2017. gada rādītāju. Pērn tika izsniegta 4403 būvatļaujas, kas bija par 186 būvatļaujām vairāk. No kopējā izsniegto būvatļauju skaita vairāk nekā puse jeb 57% izsniegta privātmāju būvniecībai. Tas ir pozitīvs signāls nozarei, kas liecina, ka tā var diversificēt savu portfeli un tai nav jāpaļaujas tikai uz sabiedriskā sektora pasūtījumiem.

Komentējot pērnā gada nozares sniegumu, *RERE Grupas* valdes priekšsēdētājs Guntis Āboltiņš-Āboltiņš teic: «Ļoti uzskatāmi parādījās būvniecības un līdz ar to arī visas ekonomikas attīstības cikliskums, esot viņa augšpusē.» Pasūtījumu pieaugums publiskajā sektorā ir bijis pamatīgs dzinulis uzņēmuma apgrozījuma kāpināšanā, it īpaši, īstenojot un noslēdzot tādu apjomīgus projektus kā Mežaparka Lielās estrādes pirmās kārtas rekonstrukcija, Siguldas Pils kompleksa pārbūve un teritorijas labiekārtošana, Rīgas Franču liceja vēsturiskās ēkas atjaunošana, Jūrmalas Mūzikas vidusskolas un bibliotēkas būvniecība, nozīmīgu infrastruktūras objektu izbūve – autoceļa izbūve Valkā, Mārupē, stadiona pārbūve Krāslavā, kā arī virkni projektu, pie kuriem darbs turpinās, – Mežaparka Lielās estrādes 2. kārtas ar skatuves pārbūvi, Muzeju krātuves celtniecība, Loka maģistrāles būvniecība Jelgavā. «Būvniecības nozarē joprojām aktuāls saglabājas līdzsvarota pieprasījuma jautājums. Līdz šim valsts ir demonstrējusi apšaubāmu spēju realizēt plānotos projektus mērenā, izlīdzinātā tempā, līdz ar to pakļaujot visu nozari tirgus diktētam cikliskumam ar lieliem kāpumiem un kritumiem. Visa nozare ar aiztūrētu elpu gaida *Rail Baltica* būvniecības uzsākšanu, tāpēc paredzams, ka šajā gadā īpaši spārīgi būs jārisina jautājumi par darbaspēka pieejamību, produktivitāti un efektivitāti ikvienā procesā,» viņš komentē.

Design&Build pieeja

No 2018. gada lielākajiem būvobjektiem ar valstisku mērogu ir jāizceļ *PS LNK*, *RERE* Mežaparka Lielās estrādes rekonstrukcijas 1. posms, kā arī Daugavas stadiona 1. kārtas, kuru veica *PS LNK Industries Partnership*. Savukārt komerciālajā sektorā jāmin *IKEA* veikals Stopiņu novadā, kuru īstenoja uzņēmums *UPB*, un darbi pie šogad pabeigtā tirdzniecības centra *Akropole*, kura ģenerāluzņēmējs bija būvkompanija *Merks*.

Runājot par konkrētu būvkompaniju sniegumu pērn, jāmin, ka uzņēmums ar lielāko apgrozījumu ir *AS UPB*: 167,6 miljoni eiro un vidējais darbinieku skaits

BŪVNIĒKU TOP

Būvniecības nozarē valda optimisms

2018. gads būvniecības nozarei ir bijis izcils, jo teju visām lielākajām būvkompanijām* ir vērojams apgrozījuma pieaugums

INFORMĀCIJAI

Lielākie būvniecības uzņēmumi pēc neto apgrozījuma 2018. gadā

Vieta	Uzņēmums	Apgroz., milj. eiro	Izm. pret '17., %	Peļņa, milj. eiro	Peļņa '17, milj. eiro,	Darbinieki 2018
1	UPB AS ¹	167.67	32.54	n/d	6.00	593
2	Merks SIA	144.41	90.09	2.47	15.43	122
3	LNK Industries AS	93.43	56.63	5.28	0.76	100
4	RERE Grupa AS ²	65.20	34.30	n/d	n/d	264
5	Velve SIA ¹	59.20	-3.08	0.64	1.55	n/d
6	Latvijas energoceltnieks SIA ¹	57.00	7.41	0.00	0.08	475
7	LEC, Reck un Empower PS	55.13	83.16	-0.01	0.00	6
8	Skonto būve SIA ¹	47.00	84.97	1.00	0.21	137
9	Primekss SIA ¹	46.70	153.12	n/d	0.29	270
10	UPB Nams SIA ¹	39.50	49.32	n/d	-0.24	72

¹ uzņēmuma sniegtie dati (par 2018. gadu)

² konsolidētie dati, uzņēmuma sniegtā informācija

AVOTS: DIENAS BIZNESS, PĒC LURSOFT (UZŅĒMUMU REĢISTRA DATI), UZŅĒMUMU SNIEGTĀ INFORMĀCIJA

– 593. *UPB* ir lielākais darba devējs Kurzemē un lielākais nodokļu maksātājs būvniecības sfērā Latvijā. Lielākie uzņēmuma pagājušajā gadā nodotie būvniecības projekti Latvijā bija tirdzniecības centrs *IKEA* un Liepājas Olimpiskā centra vieglatlētikas manēža, kas realizēta kā *Design&Build* jeb apvienotais projektēšanas un būvniecības objekts. Šobrīd procesā esošie šāda tipa objekti ir Liepājas tenisa halles jaunbūve un lidmašīnas angārs Baku lidostā, kur darbi ir jau noslēguma fāzē. *UPB* par saviem lielākajiem rādītājiem noteikti var pateikties arī darbībai eksporta tirgū, īpaši Zviedrijā. Ir vērts minēt, ka viens no lielākajiem ģenerālbūvniekiem Zviedrijā *Skanska* ir atzinusi *UPB* Malmē būvēto biroju ēku *Epic* par 2018. gada drošāko būvniecības objektu Zviedrijā. Cieši uz pēdām *UPB* min uzņēmums *Merks* ar pērnā gada apgrozījumu 144 miljoni eiro, kas ir 90% pieaugums salīdzinājumā 2017. gadu. *Merka* valdes priekšsēdētājs Oskars Ozoliņš, komentējot labos rezultātus, teic: «2018. gadā turpinājām īstenot vairākus ļoti apjomīgus projektus – daudzfunkcionālā centra *Akropole* celtniecību, tirdzniecības parka *Alfa* paplašināšanu, multifunkcionālā kompleksa *Z-towers* pabeigšanas darbus, tādējādi vēl vairāk nostiprinoties privātā sektora būvniecībā. Valsts un pašvaldības pasūtījumos lielākais projekts bija Ventspils Mūzikas vidusskolas ar koncertzāles funkciju būvniecība.» Kā nekustamo īpašumu attīstītājs *Merks* 2018. gada sākumā nodeva ekspluatācijā projekta *Gaiļezera nami* pirmās kārtas trīs ēkas ar kopumā 96 dzīvokļiem, bet gada nogalē sāka šī projekta otrās kārtas būvniecību. Aizvadītajā gadā arī uzsāka jauna dzīvojamā projekta – *Merks Viesturdārs* – īstenošanu, kas paredzēts trīs kārtās, kopumā izbūvējot aptuveni 350 dzīvokļus. TOP 3 apgrozījuma ziņā ar 93 miljoniem noslēdz *LNK industries*, kura viens no nozīmīgākajiem darbiem, kas pabeigti

pērnā gada decembrī, ir Latvijas Universitātes Zinātņu māja Torņakalnā.

Inovācija un viesnīcas

Ievērojams pieaugums ir arī uzņēmumam *Moduls Engineering*, kura valdes loceklis Jevgēnijs Savčuks atzīst, ka pieaugumu lielā mērā var skaidrot ar līdzdalību vairākos apjomīgos projektos. Pie tiem var piešķirt Mežaparka Lielās estrādes pirmo posmu, Rīgas Franču liceja atjaunošanu, ugunsdzēsības signalizācijas izbūves darbus 21 Rīgas mācību iestādē. «Iepriecina, ka visi projekti ir realizēti paredzētajos termiņos, bez izpildes pagarinājumiem vai kavējumiem,» viņš piebilst. Ar 25% apgrozījuma pieaugumu pērn salīdzinājumā ar 2017. gadu var lepoties uzņēmums *Primekss*. Latvijā no ievērojamākajiem uzņēmuma projektiem 2018. gadā bija jaunā *IKEA* tirdzniecības kompleksa un tirdzniecības centra *Akropole* augstas kvalitātes, nodilumizturīgu betona grīdu iekļāšana. Jāmin, ka pērn uzņēmums saņēma prestižo Inovatīvākā produkta balvu *Most Innovative Product Award 2018* betona nozares nozīmīgākajā pasākuma *World Of Concrete 2018* ietvaros. *Primekss* ieguva arī nacionālā uzvarētāja titulu *European Business Awards* konkursā Inovāciju kategorijā. Pie *Primekss* pērnā gada sasniegumiem pieder sākotnējais pētniecības kopprojekts ar Eiropas Kodolpētniecības centru (CERN), Rīgas Tehnisko Universitāti un Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtu radioaktīvu gāzu un šķidru vielu necaurīdīga betona izstrādē, kas varētu tikt izmantots jaunā CERN Lielā hadronu paātrinātāja infrastruktūras būvniecībā. Uzņēmums arī aktīvi veic investīcijas attīstībā un izpētē – pērn tika ieguldīts viens miljons eiro, un šogad plānots apjomu palielināt. Būvniecībā nenoliedzami liels spēlētājs ir *Skonto Būve*. Tās valdes loceklis Juris Pētersons kā nozīmīgāko privātā sektora objektu nosauc tirdzniecības centra *Ori-*

go paplašināšanu, kā arī arī biroja ēku kompleksu *Business Garden Rīga* pie K. Ulmaņa gatves un viesnīcas *Albert Hotel* rekonstrukciju.

Stratēģija atmaksājas

Apgrozījuma kritums pērn vērojams divām lielām būvkompanijām – *Arčers* un *Velve*, tiesa, pēdējai kritums ir simbolisks. *Velves* valdes loceklis Toms Reiziņš stāsta, ka peļņas izteiksmē 2018. gads nav izvērties tik sekmīgs kā iepriekšējais, un tas skaidrojams ar atsevišķu projektu realizācijas kalendāro grafiku nobīdi laikā, kas daļu plānotās peļņas pārnes uz nākamajiem gadiem, un citu, iepriekšējos periodos sāktu, projektu noslēgšanos ar sliktāku rezultātu, nekā iepriekš bija plānots. Tomēr nākamais gads tiek plānots veiksmīgs, cerot sasniegt 70 miljonu eiro apgrozījumu.

Savukārt *Arčers* savu apgrozījuma kritumu skaidro gan ar pārdomātu politiku nestabila būvniecības tirgus apstākļos, gan ar ilgstošu vairāku projektu realizācijas nobīdi nekvalitatīvu tehnisko projektu dēļ. Uzņēmuma valdes priekšsēdētājs Jānis Markulis skaidro, ka uzņēmuma vadība īpaši rūpīgi izvērtēja to, kādos iepirkumu konkursos piedalīties. Būvniecības departamenta darba apjoma samazinājums ir ļāvis sekmīgi turpināt darbu pie BIM ieviešanas un apmācības. «Šobrīd redzam, ka izvēlēta stratēģija ir atmaksājusies,» viņš vērtē.

Šis gads būs veiksmīgs

Ekonomikas ministrija prognozē, ka 2019. gadā būvniecības izaugsmes tempi būs nedaudz lēnāki nekā pērn, tomēr gads būs labs, jo turpinās ES struktūrfondu projekti, kā arī nozare gaida *Rail Baltica* projektu. Arī paši būvnieki uz šo gadu raugās optimistiski. Tā, piemēram, *Arčers* valdes priekšsēdētājs Jānis Markulis akcentē, ka šogad uzņēmums turpinās vairāku apjomīgu projektu būvniecību, to vidū ir Olimpiskais centrs *Rēzekne* un Rīgas Angļu ģimnāzijas piebūves būvniecība un rekonstrukcija. Šogad ekspluatācijā plānots nodot Jēkabpils Tieslietu namu, tiks sākti vairāki *Design & Build* jeb apvienotie projektēšanas un būvniecības objekti – Mārupes pamatskolas pārbūve, kazarma NBS Gaisa spēku aviācijas bāzē un NBS lidlauka perona paplašināšana. Arī *Primekss* prognozē strauju izaugsmi, apgrozījumu kāpinot līdz 60 miljoniem eiro. No šā gada lielākajiem objektiem vērts minēt *Lidl* loģistikas centra izbūvi un *Laimas* ražotnes izbūvi, turpināsies darbs pie Mežaparka estrādes un Daugavas stadiona izbūves, Jaunā Rīgas teātra rekonstrukcijas. Šogad jābeidz darbs pie Muzeju krātuves kompleksa izbūves, kā arī Latvijas Okupācijas muzeja pārbūves. Protams, visi gaida arī *Rail Baltica* projektu. Tā kā būvniekiem darba netrūks.

Rūta Kesnere

*Rakstā un TOP 10 ietvertas tikai tās kompānijas, kuras DB atsaucās un sniedza savus datus.